

مدیرعامل سابق رایتل می گوید یک اپراتور با ۵۰ درصد ظرفیت خدمات می دهد، اما وزیر ارتباطات صداوسیما را مقصر کندی اینترنت می داند

روی فرکانس سیاست

چند چهره منتخب مجلس یازدهم در گفت و گو با «فرهیختگان» درباره نحوه ورود به انتخاب رئیس مجلس توضیح دادند

مهم ترین آزمون

مجلس یازدهم؛ روز اول

سرمقاله: سال اول، مهم ترین سال مجلس یازدهم

عکاس: مصطفی قوچک

درباره نامه پرحاشیه حمایت از سرمایه گذار شهرزاد

«فرهیختگان» گزارش می دهد

گفت و گو با ۴ نفر از اهالی ادبیات که به کرونا مبتلا شدند

و قسم به قلم سلامت می نعمت بود

کارنامه قبولی دانش بنیان ها

بیعت با «دیوان سالار» دروغ بود؟

گفت و گو

وحید شقایق شهری، استاد دانشگاه در گفت و گو با «فرهیختگان»:

بانک مرکزی باید اعتبار ۷۵ هزار میلیاردی را به جامعه هدف برساند

بنگاه هایی هستند که باید حتما با ۱۰۰ درصد ظرفیت کار کنند، دسته دوم با ۷۰ درصد ظرفیت و دسته سوم که کالاهای آنها ضروری نیست با ۵۰ درصد،

شقایق شهری با بیان آنکه با چنین تمهیداتی می توان چرخه اقتصاد را فعال نگه داشت و درعین حال از شدت گرفتن آسیب ها ممانعت به عمل آورد، گفت: «می توان تلفیقی از اقتصاد و سلامت را با یک برنامه ریزی پیش برد که هم چرخ اقتصاد بچرخد و هم سلامت تحت الشعاع قرار نگیرد». عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی با بیان اینکه بخشی از مساله ما در حال حاضر نگاه های تولیدی است، ادامه داد: «شما ۱۶ میلیون نفر کارگر دارید که در نگاه های تولیدی کار می کنند و اگر بتوانیم انعطاف پذیری ساعات و روزهای کار را مدنظر قرار دهیم می توانیم از هجوم ۱۶ میلیون نفر به بازار کار در ساعت ۸ صبح تا ۴ بعدازظهر کم کنیم. شقایق شهری تصریح کرد: «در این برنامه صنوف مختلفی که توزیع کننده هستند یا حتی مثلا در تسهیلات دهی با آن مواجه بوده ایم فقدان یک بانک اطلاعاتی کشور با چنین چالشی مواجه است و باید حضور خیابانی مردم کاهش باید لازم نیست همه مغازه ها از ۸ صبح تا ۱۰ شب باز باشند. لذا می توان برای فعالیت روزانه این دسته از مشاغل آزاد نیز بر اساس یک برنامه مشخص زمان بندی خاصی را در نظر گرفت.» این کارشناس مسائل اقتصادی در ارزیابی بسته های حمایتی دولت نیز ادامه داد: «مهم ترین چالشی که ما همیشه در تسهیلات دهی با آن مواجه بوده ایم فقدان یک بانک اطلاعاتی قابل اعتماد بوده است. درحالی که با در اختیار داشتن چنین اطلاعاتی شما می توانید اولویت بندی کنید که چه بخش هایی با چه کیفیتی مورد حمایت واقع شوند و چگونه آغاز به کار کنند. وی اظهار داشت: «همواره در اقتصاد ایران مزایا و تسهیلات عملا به دلیل نبود بانک های اطلاعاتی به آن جامعه هدف نرسیده و عمدتا حیفو میل شده یا به انحراف کشیده شده است و این موضوع در تمام دولت ها نیز به همین نحو بوده است.» شقایق شهری ادامه داد: «بانک مرکزی در این زمینه مسئولیت بزرگی دارد و ضروری است یک بانک اطلاعاتی منسجم طراحی کرده و ضمن نظارت دقیق بر آن، اطمینان حاصل کند که خطوط اعتباری ۷۵ هزار میلیارد تومانی به جامعه هدف اصابت می کند.» این کارشناس مسائل اقتصادی با بیان اینکه اگر نظارت هوشمند کار را در این زمینه در تخصیص منابع نباشد، انحراف اتفاق می افتد، ادامه داد: «طبیعتا این انحراف موجب می شود ما ۷۵ هزار میلیارد اثر بخشی لازم را دریافت نکنیم.» وی با اشاره به مشاغل غیررسمی از جمله دستفروشان، کارگران روزمزد و... که عمدتا تحت پوشش بسته های حمایتی قرار نمی گیرند، گفت: «حمایت از آنها بسیار ضروری تر است و این دسته باید برای حمایت در اولویت باشند.»

وحید شقایق شهری، عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی با اشاره به تبعات اقتصادی بحران کرونا برای کشور به «فرهیختگان» گفت شرایط کشور ما با بسیاری از کشورهای دنیا که در تحریم نیستند و وضعیت تراز ارزی آنها مناسب است، تفاوت های زیادی دارد. وی افزود: «آنها می توانند از منابع و ذخایر ارزی خود کالاها را تامین و انبار کرده و عملا قادرند دوره قرنطینه را طولانی کنند. اما متأسفانه کشور ما در سال های اخیر درگیر شدیدترین تحریم ها بوده و منابع ارزی ما در این دو سال با مشکلات عدیده ای مواجه شده و تراز ارزی ما هم طبیعتا تراز ارزی مناسبی نیست. با علم به این واقعیت اساسا پیاده سازی استراتژی قرنطینه کامل برای ایران امکان پذیر نیست.» وی با اشاره به پروتکل های دولت در بازگشایی ادارات و مشاغل گفت: «اگر در اجرای این پروتکل ها برخی ملاحظات را لحاظ کنیم احتمالا در کاهش تبعات اقتصادی بحران کرونا و هزینه های آن موفق تر خواهیم بود اما به هر حال باید این موضوع را در نظر داشت که هر اقدامی طبیعتا هزینه هایی هم در پی دارد.» این استاد دانشگاه تاکید کرد: «دامن زدن به دوگانه سلامت یا اقتصاد امری نادرست بوده و این دوگانه اساسا برای شرایط اقتصاد ایران که شرایط تحریمی است، مناسب نیست.» شقایق شهری در توضیح ملاحظات پیشنهادی خود ادامه داد: «می توانیم انعطاف پذیری ساعات کاری را به عنوان یک راهبرد در نظر بگیریم. یعنی به جای اینکه نیروی کار ما در طول یک شیفت ۸ تا ۸ صبح تا ۴ بعدازظهر به صورت متمرکز کار کند زمان و ساعات کار را منعطف کنیم و بسته به نوع مشاغل کارکنان، آنها را در سه شیفت مثلا از ۶ صبح تا یک ظهر، از دو بعدازظهر تا ۸ شب و از ۹ شب تا ۵ صبح تقسیم کنیم. این برنامه موجب می شود به ویژه در کلان شهرها هجوم نیروی کار به سمت وسایل حمل و نقل کاهش یافته و جابه جایی با تراکم کمتری صورت گیرد و با توجه به کاهش بار شبکه حمل و نقل، زمینه انتقال بیماری کمتر شود.» عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی خاطرنشان کرد: «موضوع دوم، استفاده از روزهای تعطیل هفته است. در این سیاست می توانیم از روزهای پنجشنبه و جمعه نیز استفاده کنیم و این خود موجب می شود نیروی کار در طول هفته توزیع شده و به جای اینکه همه از شنبه تا چهارشنبه در محل کار حضور یابند بخشی از کارکنان در روزهای پنجشنبه و جمعه به محل کار بروند. طبیعتا است که این سیاست نیز موجب می شود بار تردها و جابه جایی ها کاهش یابد.» شقایق شهری انتقال سریع برخی کسب و کارها در بستر اقتصاد دیجیتال را راهکار دیگری دانست که در شرایط کنونی می تواند برای بخش قابل توجهی از مشاغل عملیاتی شود. وی افزود: «برخی از کسب و کارها را با زمان محدود و ساخت یک اپلیکیشن خاص یا طراحی زیست بوم آنها در بستر اقتصاد می توان به بستر دیجیتال برد و دولت باید از این موضوع حمایت کند چرا که این یک فرصت منحصر به فرد برای اقتصاد ایران محسوب می شود.»

این استاد دانشگاه با بیان اینکه باید بتوانیم از هجوم مردم به خیابان ها جلوگیری کنیم، گفت: «در ادامه این راهکارها می توان نگاه های تولیدی را اولویت بندی کرد و مثلا گفت دسته اول

مجلس و دولت های قبلی در کنار حضور برخی جوانان صاحب فکر و غیرشعاری بارقه هایی از امید رزده می کند، البته حتما این مقدار کافی نیست و نیاز به اتاق فکرهای جدی در حوزه های اقتصاد، سیاست، فرهنگ، اجتماعی و رسانه به شدت احساس می شود. به هر جهت باید در اتاق فکرهای اداره مجلس در همین ایام تا زمان تشکیل، ایده های دقیقی ساخته و پرداخته شود؛ ایده هایی که هم بتواند با اقتضانات دولت فعلی کشور را تا حدودی از این وضعیت رکود خارج کند و هم روند تبعیض آمیز اداره کشور را که میراث اداره کشور به روش نئولیبرالیست است سروسامانی بدهد؛ یعنی پیشرفت با جهت گیری عدالت. برای نشان دادن تغییر در این زمینه چند کار باید در همین یک سال انجام شود، در این راه مجلس باید جسارت داشته باشد و برخی سازوکارهای تبعیض را در آموزش، درمان و... راملغی کند. مجلس می تواند در همین یک سال گام های مهمی در شفافیت خصوصا درخصوص نظارت بر سازوکارهای اقتصادی مجموعه های حاکمیتی که برای بخش هایی از مردم به شکل جدی محل سوال هستند بردارد. ایده های برای برون داد از شرایط فعلی اول باید از یک پشتوانه تئوریک روشن برخوردار باشد و ثانیا با اقتضانات فعلی کشور واقعی و قابل اجرا باشد.

تغییر را از خود مجلس شروع کنید

مجلس باید تغییر را از خودش شروع کند، اینکه در هر انتخابات تعدادی از نمایندگان دوره قبل به دلایل اقتصادی رصلاحیت می شوند نشان می دهد سازوکارهای نظارتی مجلس چندان کار نمی کند و باید فکری به حال آن کرد. مجلس باید به گونه ای ریل گذاری و اداره شود که کسی انگیزه نداشته باشد برای پیروزی در انتخابات آن از منابع نامعلوم میلیاردی هزینه کند. سازوکار تعامل نمایندگان با بخش خصوصی و شبه خصوصی، بنگاه های اقتصادی و... باید شفاف بوده و نتایجش در اختیار عموم مردم باشد. کارکرد کلی و منطقی هر نماینده در فراکسیون های مختلف باید روشن و قابل کمی سازی و ارزش گذاری و البته قابل انتشار باشد. اداره مجلس به گواه آمار در این سال ها بسیار پرخرج و خود مروج تبعیض بوده است که این روند باید اصلاح شود. مجلس نیازمند نماینده شجاع و آزاده است نه نماینده بلفقریان گو، هیات حاکمه مجلس جسارت چارچوب مند و عقلانی را ترویج و از آن حمایت کند، حضور تنها ده نماینده ایده دار، شجاع، آزاده و جامع که عدالت، آزادی و پیشرفت در حوزه های مختلف مساله شان باشد مردم را به آینده امیدواری کند.

مجلس یازدهم و دولت روحانی

نحوه تعامل با دولت روحانی هم خود آن پیچیدگی های سیاست است، دولتی که بود و نبودش خیلی در اداره کشور توفیری ایجاد نمی کند اما نبودش پیامها و تبعاتی دارد که فعلا مصلحت به همین بودن نیم بند است. مجلس از سویی باید به گونه ای رفتار کند که دولت به حرکت وادار شود و نظارت دقیقی بر آن داشته باشد و از سوی دیگر نباید به سمتی برود که کشور از بی دولتی غیررسمی به وضعیت بی دولتی رسمی برسد.

سال اول، مهم ترین سال مجلس یازدهم

مجلس یازدهم چه کارهایی نباید بکند؟

اگر قبول کنیم که عامه مردم که بخشی از آنها در انتخابات اخیر شرکت هم نکردند و اصطلاحا جزء تحریمی ها بودند خیلی قابل به تفکیک دقیق سیاسیون شبیه آنچه در رسانه ها دسته بندی می شوند، نیستند گامی به جلو در فهم مساله برداشته ایم. مردم اگر همه سیاسیون را از یک سنخ ندانند حداکثر قائل به این هستند که دو دسته و دو فکر وجود دارد؛ یکی نزدیک به اصلاح طلبان و روحانی با ایده هایی که در این سال ها اجرایی شده است از قبیل تعامل با غرب برای حل مشکلات و... و دسته ای منتقد این روش ها، اگر مخاطب کمی حرفه ای تر باشد و به سیاست نزدیک تر، حداکثر هر کدام از این دو دسته را به دو گروه تقسیم می کند و معتقد است در هر دو دسته ممکن است دیدگاه های رادیکال تر و متعادل تر وجود داشته باشد. دسته بندی های جلوتر از این مثلا شناخت خاستگاه سیاسیون و عضویت شان در احزاب و... دیگر به فضاهای نخبگانی و سیاسی تر برمی گردد. اینکه این فهم مردم از سیاست یعنی به رسمیت شناختن احزاب و... خوب است یا نه، فعلا محل بحث ما نیست اما احتمالا صحنه واقعی نسبت مردم به سیاست چیزی شبیه این است. حال این مقدمه چه فایده ای برای ما دارد؟ اکثریت منتخبان مجلس یازدهم در ذهن مردم حداکثر منتقدان وضع موجود شناخته می شوند، وابستگی های حزبی و محفلی و گروهی اولویت های بعدی هستند که پژواکش هم در حد همان محافل است. پس اولین اقدام سلبی مجلس یازدهم که از همه اقدامات ایجابی آن مهم تر است پرهیز از اولویت بخشی به رقابت سیاسی است، اگر رقابت بر سر ریاست مجلس یا اعضای هیات رئیسه به فضای رسانه ای و رسمی کشیده شود... که همین حالا اخباری از این رقابت به گوش می رسد. در افکار عمومی جنگ قدرت تازه واردها ترجمه می شود، در این حالت است که افتتاحیه مجلس تبدیل به اختتامیه آن می شود. نکته خطرناک دیگری که ممکن است این مجلس به آن مبتلا شود و برخی از اعضا هم نشان دادند ظرفیت چنین کاری را دارند تبدیل نمایندگان به وزیر شعار است، دوستان دقت فرمایید که شرایط کشور به گونه ای است که در آن دسته بندی بالا مردم انتظار تغییرات ملموس از دسته عقلانی منتقد دولت را دارند و ارائه تصویر رادیکال و شعاری چندان بوی تغییرات مثبت را به مشام نمی رساند؛ که حتی می تواند اثر معکوس روی مردم داشته باشد.

برای برون رفت از شرایط ایده های واقعی داشته باشید

سال اول مجلس یازدهم مهم ترین سال آن است چون مجلس در این یک سال می تواند به مردم این پیام را بدهد که راه تغییر در شرایط کشور اعتماد به این مسیر است یا خیر؟ در غیر این صورت ممکن است این تغییرات در ریاست جمهوری سیزدهم امتداد پیدا نکند و کشور به لحاظ اجرایی در همین وضعیت باقی بماند. فرصت یک ساله فرصت محدودی است، خصوصا اینکه بخشی از آن به شکل گیری ساختارها و استقرار خواهد گذشت اما در همین مدت کوتاه می توان کارهایی کرد که یک مسیر روشن هویدا شود. اینکه توان کارشناسی مجلس جدید دقیقا چقدر است خیلی برایمان روشن نیست اما حضور افراد بان تجربه با کارنامه قابل قبول در

محمد زعیمازاده
جاننشین سردبیر

سایه سنگین ویروس کرونا بر اقتصاد و فرهنگ و اجتماع، متغیر پیش بینی نشده سیاست ایران در سال ۹۹ است، روی کار آمدن مجلس جدید، انتخابات ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا و آغاز روند رقابت انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم در نیمه دوم سال خرداد های مهمی بود که از قبل در مورد آنها تحلیل می شد اما حالا همه آنها به نوعی تحت تاثیر این مهمان ناخوانده و شوم قرار گرفته اند. ویروس جهانی شده و وضعیت اقتصادی و اجتماعی اروپا و آمریکا را به شکل جدی تحت تاثیر قرار داده است، کرونا حالا تبدیل به جدی ترین رقیب دونالد ترامپ در انتخابات آمریکا شده است، اگر قبل از شیوع این ویروس شاخص های اقتصادی در ایالات متحده ترامپ را برنده قطعی دولت ۲۰۲۰ معرفی می کرد حالا حداقل کمی از این قطعیت کاسته شده است. کرونا در کنار نفت بیست و چند دلاری تاثیرات عمیق و پیش بینی شده ای هم بر اقتصاد ایران داشته است؛ تاثیراتی منفی که با وجود بر سر کار بودن دولتی ضعیف پایه و نامیک کننده در اجرا و عمل مانند دولت روحانی ممکن است اولویت ها و فوریت های کشور را هم تغییر دهد. با وجود این شرایط آغاز به کار مجلس یازدهم در خرداد ۹۹ به عنوان یک تغییر مهم در ساخت رسمی سیاست ایران خارج از تاثیرات کرونا بر فضای اقتصادی، اجتماعی و البته سیاسی ایران و غرب اتفاق نمی افتد.

مجلس یازدهم و مساله مشارکت

مجلس جدید در سال اول با دو دست انداز بزرگ دولت روحانی روبه رو است؛ اول خود دولت که با کوهی از مشکل و انباشتی از بی انگیزگی در سال پایانی است و دوم میراث مهمش یعنی انتخابات ۴۲ درصدی!

قبل تر درباره چرایی عدم مشارکت گسترده مردم در انتخابات دوم اسفند ۹۸ نوشتیم و همانجا گفتیم اگر از شیوع کرونا یکی دوروز قبل از انتخابات... که اثر حداقلی بر کاهش مشارکت داشت. بگذریم به دو عامل دیگر می رسیم. اول عدم اطمینان مردم از پدید آمدن تغییر در شرایط که عموما ناشی از عملکرد دولت روحانی و مجلس دهم بود و دوم عدم احراز صلاحیت برخی چهره های اصلاح طلب در انتخابات. در یادداشت های قبلی دلایلی برای این موضوع آوردیم که رصلاحیت ها هر چند در میزان مشارکت موثر بوده اما متغیر اصلی در کاهش حضور نبوده است؛ نکته ای که حتی مصطفی تاجزاده از اصلاح طلبان رادیکال هم در گفت و گو با کرباسچی به آن اشاره می کند و می گوید: «اگر ما هم می آمدیم اتفاق خاصی نمی افتاد.» مجلس بالاخره در چنین شرایطی شکل گرفته است، در وضعیتی که مردم در انتخابات اسفند پیام واضح و روشنی دادند عده ای با رای دادن به این منتخبان، دولت و مجموعه اجرایی و تقنینی را نقد کردند و عده ای تصمیم گرفتند با رای ندادن پیام شان را فریاد بزنند و حالا مساله اصلی کشور کارآمدی و تزریق امید واقعی از این مسیر است.